

Liberaalipuolueen lausunto rahankeräyslain uudistuksesta

Rahankeräyslaki ja sen vaikutukset ovat yksi keskeinen tekijä kolmannen sektorin toimintaedellytysten turvaamiseksi maassamme. Vaikka yhdistysten toiminta olisi vapaaehtoista ja aatteellista, käytännössä yhdistystoimintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tarvitaan aina varoja.

Liberaalipuolue suhtautuu myönteisesti hallituksen esitykseen rahankeräyslakiin tehtävien kevennysten osalta, mutta pitää nykyistä esitystä edelleen riittämättömänä ja tarpeetonta byrokratiaa ylläpitävänä. Liberaalipuolue katsoo, että kaikkien laillisten tarkoitusten edistämiseen suunnattujen rahankeräysten luvanvaraisuudesta ja sääntelystä tulisi ennen pitkää luopua kokonaan. Sitä ennen puolue esittää seuraavien seikkojen huomioimista rahankeräyslakia uudistettaessa.

Rahankeräysten valvonnan ja läpinäkyvyyden edistäminen

Yhtenä keskeisenä pyrkimyksenä rahankeräystä säätelevässä lainsäädännössä on varmistaa, että kerätyt varat käytetään nimettyyn tarkoitukseen. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että rahojen kerääminen ja käyttäminen on tehokasta sekä asianmukaista, ja että yleisölle syntyy varmuus siitä, että lahjoitetut varat todellisuudessa edistävät esitettyä asiaa. Epävarmuus lahjoitusten asianmukaisesta ja tehokkaasta käytöstä voi laskea kansalaisten halukkuutta lahjoittaa varojaan rahankeräykseen. Perusteena tämä on sinänsä hyvä, mutta jo olemassa olevan lain ja sen täytäntöönpanon seurauksena tulee säännöllisesti esiin tapauksia, joissa väärinkäytöksiä epäillään ja toisinaan myös paljastuu. Nykyinen sääntely ei kykene reagoimaan näihin riittävällä nopeudella.

Nykyisen sääntelyn paikkaamisen sijaan Liberaalipuolue haluaisi vastuun siirtämistä enemmän lahjoittajille. Samalla mahdollistettaisiin lahjoittajataholle laajempi näkyvyys rahaa keräävien tahojen toimintaan. Sen sijaan, että viranomaiset vaativat - ennen rahankeräysluvan myöntämistä - selvitystä rahojen käytöstä, mutta eivät kuitenkaan kykene valvomaan näiden käyttöä jälkikäteen, olisi uudistuksella mahdollista vastuullistaa kansalaisia ja yhdistyksiä avoimuuteen ja rahankeräyksen laajuuden osalta joustavaan seurantaan.

Esimerkiksi jo nyt olemassa olevat puolue- ja vaalirahoituksiin liittyvät menettelyt voisivat toimia keinoina tuoda rahankeräystä tekevien tahojen varojen käyttöä ja toimintaa läpinäkyvämmäksi. Yhdistysten vapaaehtoiset ja jokaisen rahankeräyksen laatuun ja laajuuteen sopivat raportoinnit edistäisivät keräysten uskottavuutta, todennäköisesti huomattavasti enemmän kuin nykyinen lupamenettely. Lisäksi varojen kerääminen yllättäviin

tapahtumiin tulisi huomattavasti nykyistä, useiden kuukausien lupamenettelyä sujuvammaksi. Koska järjestelmät ja niiden käyttöön liittyvät prosessit ovat jo olemassa, näiden laajentaminen uuteen käyttötarkoitukseen ei vaatisi valtionhallinnolta suuria resursseja.

Yleishyödyllisyyden vaatimuksesta luovuttava

Yleishyödyllisyys on käsitteenä monitulkintainen ja vaatimus rahankeräyksen yleishyödyllisestä tarkoituksesta tarkoittaa tosiasiasa valvontaviranomaiselle annettua ratkaisuvalltaa keräyksen toteuttamisesta. Myös tuloverolain soveltamisessa omaksuttu tulkinta, jonka mukaan esimerkiksi ammattiyhdistystoiminta täyttää lain tarkoittamalla tavalla yleishyödyllisyyden määritelmän, mahdollistaa yleishyödyllisen toiminnan määritelmän venyttämisen kattamaan tietyn yhteiskunnallisen ryhmän asian ajamisen. Epäselvistä ja tapauskohtaisesti tulkinnanvaraisista käsitteistä on pyrittävä luopumaan.

Digitaalisen sisällön tuottajien tukemisen mahdollistaminen

Sisäministeriön työryhmän mietinnössä on tuotu esille digitaaliset sisällöntuottajat väliinpuotoajina, joiden vastikkeeton tukimaksujen kerääminen ei kuulu rahankeräyslain tai joukkorahoituslain soveltamisalaan. Liberaalipuolue edellyttää, että lakia uudistettaessa ja digitaalisen sisällöntuotannon yleistyessä lainsäätäjä pyrkii mahdollistamaan monimuotoisen ansiotoiminnan. Huoli laittoman toiminnan rahoittamisen helpottamisesta ei voi olla pätevä peruste jättää digitaalisen sisällön tuottajia epävarmaan tilaan toiminnan rahoittamisen lainmukaisuudesta.

Pienkeräyksen tuottoraja poistettava

Pienten järjestöjen sekä yksityishenkilöiden rahankeräyksillä voidaan saada paljon hyvää aikaan. Sisäministeriön työryhmä helpottaisi pienkeräyksen järjestämistä siirtymällä ilmoitusluontoiseen rahankeräyslupaan, mikä on hyvä asia. Pienet järjestöt sekä yksityishenkilöt ovat silti edelleen epätasa-arvoisessa asemassa verrattuna suuriin toimijoihin. Pienkeräyksen 10 000 euron tuottoraja näyttäytyy lähinnä epäluottamuksen osoituksena pienkeräyksiä kohtaan. Vapaille kansalaisilla tulee olla vapaus lahjoittaa haluamansa summa haluamalleen järjestölle tai yksityishenkilölle ilman, että byrokratia tulee tässä vastaan.

Yhteenveto

Liberaalipuolue haluaa edistää rahankeräyksen sääntelyn merkittävää purkamista, jotta yleisöltä voidaan kerätä varoja joustavasti eri tarkoituksiin

nykyistä yksinkertaisemmin. Vastikkeettoman rahankeräyksen yleishyödyllisyyden vaatimuksesta on luovuttava. Esitämme, että rahankeräyksen valvonnassa olisi siirryttävä etukäteisvalvonnasta ja -harkinnasta parempaan keräysten läpinäkyvyyteen ja kansalaisten mahdollisuuteen itse todeta keräysten asianmukaisuus. Mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia tietojärjestelmiä ja toimintatapoja voitaisiin käyttää tämän tavoitteen toteuttamiseen.

Lausunnon yhteyshenkilö:

Kanerva Viitanen

Kanerva.viitanen@liberaalipuolue.fi